

ภาคประชาชนเดินหน้าด้านกฎหมายควบคุมการรวม

กลุ่มเต็มสูบ

written by กองบรรณาธิการ | มีนาคม 10, 2022

“ภาคประชาชน” เห็นพ้องหยุดกฎหมายตัดตอนการรวมกลุ่ม ชี้กระทบอีสานแน่ ทั้งกลุ่มต้านเหมืองแร่-โรง
น้ำตาล-โรงไฟฟ้าชีวมวล หรือเตรียมเคลื่อนไหวใหญ่สกัดร่างกฎหมายกตหัวปชช. เร็วๆ นี้

กป.อพช.ภาคอีสาน และ เครือข่ายนักวิชาการและกลุ่มทางสังคมเพื่อเฝ้าระวังร่าง พ.ร.บ.ควบคุมภาคประชาสังคม
จัดเวทีระดมความคิดเห็นผ่านแอปพลิเคชัน Zoom ในประเด็น ร่างกฎหมายการควบคุมการรวมกลุ่มทางสังคมและ
ผลกระทบต่ออีสาน เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ถ่ายทอดสดผ่านทางเพจ The Isaan Record

สุภาภรณ์ มัลลย์ลอย มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW) กล่าวว่า ถ้าร่าง พ.ร.บ.การดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่
แสวงหาผลกำไร พ.ศ...มีผลบังคับใช้จะกระทบองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งเป็นคณะบุคคล ภาคเอกชน ที่รวมกลุ่ม
กันจัดตั้งในรูปแบบใดๆ หมายความว่า กลุ่มชาวบ้านที่ตั้งมะไฟ จ.หนองบัวลำภู กลุ่มชาวบ้าน จ.เลย ที่ได้รับผลกระทบ
จากกิจการเรื่องเหมืองทอง หรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานน้ำตาลและโรงไฟฟ้าชีวมวลในภาคอีสานที่มี
จำนวนมากในเวลา

“กลุ่มคนเหล่านี้ ถ้ารวมตัวกันแสดงเจตจำนงว่าไม่เห็นด้วยกับรัฐ ในเรื่องนโยบายหรือโครงการจำนวนมากที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนิเวศและผลกระทบต่อภาคอีสาน มันคือการขัดมาตรา 20 ที่นายทะเบียนตาม พ.ร.บ.นี้ จะตีความได้ว่าเป็นการกระทบต่อความมั่นคงในมิติเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ ถ้านายทะเบียนตีความแล้วว่าขัดกฎหมายสามารถสั่งการให้เราหยุดระทำการได้เลย หากไม่หยุดก็มีโทษปรับ” สุภาภรณ์ กล่าว

สุภาภรณ์ มาลัยลอย มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)

เธอยังกังวลอีกว่า รัฐควรสนับสนุนกลุ่มองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรและมีเจตจำนงที่จะดูแลปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลวิถีชีวิตของตัวเอง หรือเรียกร้องในประเด็นที่ไม่เป็นธรรมให้มีการแก้ไข แต่กลับออกกฎหมายเพื่อควบคุมการแสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรมบางอย่างของกลุ่มเหล่านี้

“กฎหมายนี้จะทำให้รัฐผลักดันโครงการที่อาจเกิดผลกระทบกับประชาชนได้ง่ายขึ้น ทั้งที่จากเดิมก็ทำได้ง่ายอยู่แล้ว ซึ่งที่ผ่านมาโครงการต่างๆ ที่ลงมาในภาคอีสานมันไม่ได้ผ่านกระบวนการถามความคิดเห็นคนในพื้นที่

กฎหมายฉบับนี้จึงจะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่รัฐจะนำมาใช้กำกับและบีบบังคับโทษที่รุนแรงมาก”ตัวแทนมูลนิธิ
นิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW) กล่าว

นอกจากนี้เธอยังบอกอีกว่า ร่างกฎหมายฉบับนี้จะบีบบังคับให้องค์กรภาคประชาชนหรือกลุ่มต่างๆ ต้องเปิดเผย
ข้อมูลแหล่งทุนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยอ้างว่าเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้ ถ้าไม่ดำเนินการก็就会有ความผิดตาม
กฎหมาย ถ้าทำนอกเหนือจากที่รัฐเห็นว่าไม่ควรทำก็就会有ความผิดและต้องเสียค่าปรับ มีโทษ ต้องหยุดดำเนินการ

“กฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่ควรเดินหน้าต่อ เราไม่สามารถที่จะไว้วางใจและเชื่อมั่นให้รัฐบาลปัจจุบันพิจารณา
กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ ต้องหยุดกฎหมายนี้และเปิดโอกาสให้กลุ่มองค์กรต่างๆ มีสิทธิ
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินการ หากมีความผิดมีกฎหมายอื่นที่จะมากำกับและดูแลอยู่แล้วไม่ว่าจะ
เป็นกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการฟอกเงิน หรือกฎหมายก่อการร้ายที่มีอยู่แล้ว ไม่ต้องมีกฎหมายฉบับนี้ หรือหาก
ทำแล้วกระทบสิทธิผู้อื่นก็มีกฎหมายอาญาดูแล จึงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายฉบับนี้ กฎหมายนี้จึงสะท้อนว่ารัฐต้องการ
อะไรจากเราและอยากควบคุมอะไรเราบ้าง

ส่วนเลิศศักดิ์ คำคงศักดิ์ เครือข่ายประชาชนเจ้าของเหมืองแร่ กล่าวว่า ขณะนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการร่างกฎหมาย แต่
ก็มีเหตุการณ์ 3 กรณีที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นแล้ว 1.สรรพากรได้เข้ามาตรวจสอบการเงินของ
องค์กรภาคเอกชนหลายองค์กร โดยอ้างเรื่องการตรวจสอบภาษีต่างๆ หรือมีความประสงค์ในการตรวจสอบเส้น
ทางการเงิน 2.การไม่อนุญาตให้ประกันตัว อานนท์ นานา และ พิรัชต์ ชิวารักษ์ แกนนาราชฎร หลังจากกลุ่มราชฎร
และประชาชนได้ช่วยกันบริจาคเข้าไปในบัญชีกองทุนราชฎรประสงค์ ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมงได้มา 10 กว่าล้านบาท

“ถ้ากฎหมายฉบับนี้ผ่านกองทุนราชฎรประสงค์อาจจะถูกอายัดเงินหรือถูกเอาผิดในนามองค์กรหรือในนามบุคคลที่
เป็นเจ้าของบัญชีก็ได้ เพราะนิยามว่า เป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่มั่นคงมีความได้กว้างขวางมาก รวมทั้งการกำหนด
โทษไม่ใช่เฉพาะตัวองค์กรแต่กำหนดโทษไปที่ตัวบุคคลที่เป็นกรรมการในองค์กรด้วย ซึ่งอาจมีความผิดตามมาตรา 2
0 ในเรื่องเป็นภัยต่อความมั่นคง เป็นภัยต่อศีลธรรมอันดี

เขายังกล่าวถึงข้อสังเกตที่ 3.ว่า การกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ทำจดหมายถึง
องค์กรต่างๆ เพื่อขอรายละเอียดสอบถามแหล่งที่มาของแหล่งทุน ในขณะที่ พม.กำลังจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นใน
ร่างกฎหมายฉบับนี้อยู่ แต่กลับทำหน้าที่ขอตรวจสอบและสอบถามแหล่งที่มาของแหล่งทุนในองค์กรต่างๆ แล้ว ตั้ง
นั้นเชื่อว่าถ้ากฎหมายฉบับนี้ผ่านออกมาบังคับใช้ 3 เหตุการณ์นี้ จะถูกกระทำการทางกฎหมายมากขึ้น

เลิศศักดิ์ กล่าวต่อว่า ถ้ากฎหมายฉบับนี้ถูกบังคับใช้มันจะผนึกกำลังกับตัวกฎหมายชุมนุมสาธารณะ เพราะยังปิด
ช่องทางการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่หมด ขณะนี้สิ่งที่รัฐบาลทำ คือ ไม่ใช่พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ แต่ใช้
พ.ร.ก.ฉุกเฉิน แทน ถ้าใช้ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ ประชาชนก็ยังสามารถไปแจ้งชุมนุมตามกฎหมายได้ รัฐบาล
จึงใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉินในการห้ามการชุมนุมแทน สภาวการณ์ตอนนี้รัฐไม่สามารถอ้างเหตุฉุกเฉินได้อีกต่อไป คือ ถ้าโค

วิธหมดไปจริงกลายเป็นโรคประจำถิ่นจะไปอ้างเหตุฉุกเฉินได้อย่างไรก็เลยต้องคิดกฎหมายตรงนี้ขึ้นมาเพื่อปิดช่องทางสิทธิเสรีภาพของประชาชนและบังคับให้เข้มข้นมากขึ้น

เลิศศักดิ์ กล่าวต่อว่า ตนอยากวิพากษ์วิจารณ์ใน 2 ด้าน คือทั้งในส่วนของรัฐและภาคประชาชนด้วยกันเอง ขณะนี้ภาคประชาชนกำลังมีทิศทางและแนวทางที่ไม่ตรงกันในการผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้ คำถาม คือ เราสมควรต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าพี่น้องประชาชนส่วนไหนบ้างที่กำลังขอเข้าไปเป็นกรรมการเพื่อแปรญัตติร่างกฎหมายฉบับนี้ ทั้งๆ พี่น้องประชาชนอีกหลายส่วนไม่ได้เห็นด้วยกับแนวทาง ถ้าเข้าไปเป็นกรรมการนั้นแสดงว่าคุณยอมรับบางส่วนที่จะให้ร่างกฎหมายฉบับนี้ผลักดันต่อไปได้

“ต้องหยุดกฎหมายฉบับนี้ตั้งแต่วันนี้ เพราะร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่ใช่ร่างกฎหมายควบคุมเอ็นจีโอ แต่เป็นร่างกฎหมายที่เอ็นจีโอบางส่วนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องทำให้มันเกิดขึ้น เป็นร่างกฎหมายที่ควบคุมการรวมกลุ่มของประชาชนทั้งหมด หากทำอะไรที่ปฏิเสธหรือตรงข้ามกับรัฐต่อให้คุณอยู่ในชมรมไม่ต่างคุณก็โดน ซึ่งกำลังหาหรือกันว่าเคลื่อนไหวร่วมกันอย่างไร” เลิศศักดิ์ กล่าว

ปรานม สมวงศ์ Protection International กล่าวว่า ท่าทีของ พม.เป็นสิ่งที่พวกเราจะต้องชัดเจนในการปฏิเสธ เพราะเห็นชัดว่า จุติ ไกรฤกษ์ รมว.พม.ระบุว่า องค์กรไหนดีก็จะส่งเสริม องค์กรไหนไม่ดีก็จะควบคุม ถ้ากฎหมายฉบับนี้ยังขี้ออกมา หรือไม่ได้มีพลังอันชัดเจนที่จะล้มกฎหมายลง ก็จะเป็นการแบ่งแยกและปกครอง กลายเป็นองค์กรที่ไม่ตั้งคำถามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเลยจะอยู่ได้ แต่องค์กรหรือประชาชนที่รวมกลุ่มกัน และออกมาตั้งคำถามกับรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัคซีน นโยบายเศรษฐกิจ หรือการใช้เงินประกันสังคม วันหนึ่งที่เราตั้งคำถามเหล่านี้เรื่องก็จะมาถึงเรา

“ยุทธศาสตร์ของเราต่อการรับฟังความคิดเห็นร่าง พ.ร.บ.ที่ไม่ทั่วถึงของ พม. ไม่ว่าเราจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็คือการประท้วงตราให้ร่างผ่าน จึงต้องมีท่าทีในอีกรูปแบบหนึ่งว่า เราไม่เห็นด้วยกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็น เพราะระยะเวลาที่รวบรัดในกระบวนการต่างๆ

อ่านข่าวที่เกี่ยวข้อง

[ภาคประชาสังคมหวั่นกฎหมายคุมองค์กรเอกชนถอนรากการเรียกร้องสิทธิ](#)

“ภาคประชาสังคมต้องทบทวนว่า เราจะเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบร่างกฎหมายนี้หรือจะเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ช่วยเขาในการทำงาน ทั้งนี้ทราบมาว่า ร่างกฎหมายนี้ไม่ใช่ร่างสุดท้าย ดังนั้นไม่รู้จะฟังความคิดเห็นไปทำไม ในเมื่อจะไปเขียนใหม่อีกรอบหนึ่ง สุดท้ายใครจะเห็นฉบับสุดท้าย ครม. และรัฐสภาจะลักไก่ในการผ่านร่างกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ในเดือน พ.ค. ก็ต้องติดตามกันต่อไป”

ด้าน ผศ.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สารคาม กล่าวว่ ในคำว่ภาคประชาชนหรือกลุ่มทางสังคมมันไม่ได้มีความหมายแค่เอ็นจีโอ หรือองค์กรที่ไปขึ้นทะเบียน โลกในยุคปัจจุบันการรวมกลุ่มเกิดจากปัจเจกคนเล็กคนน้อยรวมตัวกัน คนที่มองไม่เห็นความยุติธรรม เช่น ชาวบางกลอยเดือดร้อน นักดนตรี นักกิจกรรม นักวิชาการก็ไม่ได้สังกัดอะไร แต่มารวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือเป็นกลุ่มเซฟบางกลอย กลุ่มลักษณะนี้เกิดขึ้นเยอะมาก แต่ขณะนี้รัฐมองประชาชนเป็นศัตรู จึงล้่าที่จะออกกฎหมายแบบนี้ได้ ลองเทียบกับภาคธุรกิจที่รัฐสนับสนุนให้เกิดสภาพการค้่าต่างๆ แล้วรัฐก็ไปสนับสนุนให้มีการเจรจาดำเนินธุรกิจ แต่พอเป็นภาคประชาชนรัฐกลับมองเป็นศัตรู ซึ่งกลุ่มต่างๆ ทั้งในภาคเหนือ อีสาน กลาง ใต้ ที่ออกมาเรียกร้องปกป้องทรัพยากรจะได้รับผลกระทบหมด

“เราจะปล่อยให้รัฐมาออกกฎหมายเพื่อขูดรากถอนโคนการรวมกลุ่มทางสังคมแบบนี้ไม่ได้ เราต้องยอมรับว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นเอ็นจีโอมีมากมาย ไม่ได้รับเงินจากต่างประเทศ แต่ระดมทุนกันเล็กๆ น้อยๆ ไปช่วยเหลือพี่น้องที่เดือดร้อน เช่น ประเด็นเหมืองทอง บางกลอย หรือบางที่ก็มีการทอดผ้าป่าระดมทุนต่อต้านโรงไฟฟ้าชีวมวล สิ่งเหล่านี้เป็นรากฐานของการเติบโตของภาคประชาชนที่กำลังเติบโตมากขึ้นเรื่อยๆ ถ้ามีกฎหมายฉบับนี้จึงคิดว่าจะเรียบร้อยโรงเรียนเผด็จการเน่่นอน” ผศ.ไชยณรงค์